

4.

1661, 18

20

F!
De 38.

F E D E R I B U S

PRAESIDE
JOAN. SCHMIDELIO, Lips
PH. M. & J. U. C.

Publicè disputabit
Hans Joachim Reibold /
Eques Variscus

Auctor
D. Junii A.C. M. DC. LXI.
H. L. Q. S.

JENÆ
Typis GEORG. SENGENWALD.

VIRIS
GENEROSIS, ET MAXIMÉ
STRENUIS

Dn. JOH. CHRISTOPHORO

Reibold /

EQVITI, TOPARCHÆ IN Neuendorf / Straßberg /
Rößnitz / und Kloschwitz.

SERENISS. ELECTORI SAXONIAE AB OFFICIIS
KAMERAE, ET FISCO PROVINCIALIS CU-
RATORI SUPREMO

Dn. JOHANNI PHILIPPO

Reibold /

EQUITI, HÆREDITARIO IN Reinsdorf / Rößnitz /
Kloschwitz und Birtensfürst.

DNR. PARENTI ET PATRUËLI MEIS LONGE
HONORATISSIMIS

FILIALIS OBSERVANTIAE AC DEBITAE
GRATITUDINIS

HOC QVAECUNQVE MONUMENTUM SA-
CRUM ESSE JUBEO

JOH. JOACHIM Reibold /

A. O. R. ∞ 130. LXI. PRID. KAL. JUN.

DISSERTATIO POLITICA

De

FEDERIBUS

Præfamen.

Vicquid prudentiæ est Politicæ, ad tria hæc capita referri, Aristoteles, Philosophorum summus, lib. IV. Polit. cap. 14. docet, ad consultationem de rebus communibus, curam legendorum magistratum & judicia; ad primum pertinere deliberationem de bello, pace, federibus, legibus, morte, exilio, publicatione, & περιδικουμένων, quod Grotius vertit, de repetundis, & interpretatur de judiciis publicis, quatenus privatis, quæ tertio nominet loco, opponantur, lib. I. de Jur. B. & P. cap. 3. §. 6. Idem Grotius, non rectius quidem, ut putat, sed expeditius hanc rem distributurus, civitatem ab eo, qui ejus præest gubernaculis, aut per se regi dicit, aut per alios. Per se versari, aut circa universalia, aut singularia. Circa universalia, condendo leges, easque tollendo, tam circa sacra, quam profana. Quæ ars ab Aristotele dicitur δεχτικὴ πολιτική. Singularia esse aut directe publica, aut privata quidem, sed ad publicum ordinata. Publica esse vel actiones, ut pacis, belli, federum; vel res, ut vestigalia, & quæ his similia, quod & refert dominium eminens, ab ipso Grotio primum confictum, sed & fortassis verè fictitium. Hanc esse artem βουλευτικήν seu consultatricem. Privata esse res controversas inter singulos quas publica auctoritate dirimi ac componi publicæ inter sit quietis, & hinc esse artem δικαστικήν seu judicialem. Quæ per alium expediuntur, ea aut expediri per Magistratus, aut per alios curatores, inter quos & sint legati.

A 2

His

His in rebus consistere civilem potestatem. Caterum ubi medi-
diam illam seu deliberatoriam artē idem Philosoph⁹ & πολιτικὴν
alibi vocat, eo ipso haut obscure innuit, ut primam legumlato-
ri, Jcto postremam, ita hanc Politico imprimis, ac jure veluti
proprio curæ esse debere. Eapropter cum ego, qui haecenus,
quantum per ingenium licuit, præceptis hujus excellentioris
doctrinæ animum imbutum dedi, vires aliquando & profectus
in publicum periclitari mecum constituerim, ex hac quoq; ci-
vilis prudentiæ parte argumentum Politicæ Tractationis cape-
re visum fuit, quod est de FEDERIBUS, quibus ut plurimum fa-
tali ac crudelissima Rerum pub. peste extincta salus eidem ac
secura civium felicitas restituitur. Fave, Benivole Lector,
conatibus, & sicubi erra vero, quod summis etiam & sapientis-
simis accidit, ignosce.

CAPUT I.

De

NECESSITATE AC UTILITATE FEDERUM.

ANtequam verò ad penitio-
nem progredior, in majorem hujus argumenti comen-
dationem de necessitate illorum & utilitate quædam
prælibare haut abs re fore duxi, cum vel maximè non defuisse
constet, qui exemplis quibusdam impiæ & exitiosæ confede-
rationis absterriti, nihil aut parum illis tribuerint. Quæ exem-
pla ut sanè non ignoramus, ita præceps, fallax ac temerarium
hoc judicium esse prorsus arbitramur, quo ob fatum, imprudē-
tiam aut perfidiam unius alteriusve res optima ac saluberrima
traducitur malevole & improbatur. Quid in rerum ordine
tam bonum est, quod non aliquando noceat? Quàm sæpè, quæ
commodo alicujus nata sunt, in exitium ejus vertuntur? Plu-
viæ, fulmina, tempestates, ut seminum juvant incrementa ac
promovent, sic non raro eadem impediunt. Nimirum nihil est,
quod non casus, imprudencia, abusus corrumpere & in perni-
ciem torquere possit. Et ideo tamen absit, ut nullum esse bo-
num dicamus. Ipsum subtilioris Politicæ peni nunquam tam
salu-

4.
salutare consilium abscondidit, cuius vires non invidia fati aut
emeritas applicantis iteratis vicibus in excidium Reipub. ex-
citaverit, aut certe impotens reddiderit. Prudentia actuum,
ut quorumvis, sic civilium maxime, anima est, quæ sine diligen-
ti circumstantiarum inspectione non explicatur. Nocuit sa-
ne sapius, fœdus iniisse, sed fortean, quod non iusto tem-
pore, aut cum perfido, aut duris admodum conditionibus sit
initum. Ubi mali causam non ad fœdus referas, sed ad impru-
dentiam, aut certe occultas fati molitiones. A federe qui fœ-
tus exeunt, non nisi saluberrimi esse possunt ac optimæ frugis.
Ipsam enim, quantumcunque est, ad unionem tendit, & mutua
vitæ auxilia. Atqui in his ipsis iustitiæ votum, prudentiæ acu-
men, ac vera civilis vitæ beatitudo acquiescunt. Adhæc quæ
Respub. adeo felix ac potens est, quæ alterius non indigeat au-
xilio? Et esto, potentem adeo dari, an solis suis viribus in istud
magnitudinis fastigium excrevit? Natura, cum omnibus re-
bus imperfectionis quidpiam admiscuit, desiderio id societatis
videtur explevisse, ut ab aliis, quo ipsa destituta sunt, nancisci
cupida tenaci invicem amicitia nexu jungantur. Scilicet
si quodlibet omni ex parte perfectum, ac sibi soli sufficiens al-
terius cuiuscunq; ad spernaretur consortium, non mundi uni-
us partes, sed mundos, quos Anaxagoras credidit, infinitos, na-
tura produxisset. Nec ab hac conditione rerum exemptas ci-
vitates esse, id argumento est, quod is ipse societatis sensus pri-
mum illas collegit. Quæ sane collectio non potuit fieri in e-
um locum, qui aut munitus satis amulorum impetus vereri,
aut quibusvis naturæ dotibus instructus exterorum commercia
quarere opus non haberet. Et imò quo quæque regio natu-
ræ bonis aut ingeniis hominum feracior aliis est, eo magis ho-
stium excursionibus patere solet. Cum ediverso, quæ in me-
dio rupium aut ipso maris æstuario nata sunt, fame rerumque
indigentia contabescerent, nisi ab aliis communicatione mer-
cium adjuvarentur. Ut ita illæ ab his defendendæ, hæ ab illis
sustentandæ sint. Quæ omnia per federa impetrantur. Ac-
curate igitur non minus, quam vere in conventu Smalcaldico
Legatus Regis Gallia nullius populi vires tantas esse monuit,

ut diu stare possit ac florere, nisi finitimorum munice sit amicitia & societate, apud Sleidanum lib. 9. Quod si Respub. suis non contenta finibus (prout sanè ea ingenii humani intemperies est, ut, quo plura habet, eo ampliora cupiat) devictis bello aliis magnitudinem imperii sui dilatare contendat, voti sui compos fieri sine federe nunquam poterit, quo aut incremento virium fortior, aut impedimento hostilis societatis securior fiat. Graviter de Repub. Romanorum Cicero: Novimus, inquit, Romam Urbem primo, & deinde temporum successu amicitia federibus cum extraneis populis non mediocriter auctam, orat. pro Balbo. Et, ut hoc tandem adjiciam, si excitatis inter civitates bellis, quod factu facile & frequens est, diu cuncta luctu confusa, & insontes populi jam ruinae immitti requiem anhelant, nisi in federe demum afflictæ sortis suæ præsidium invenirent, à fatali excidio non possent vindicari. Id quod Persarum Regi apud Procopium, lib. 2. Persicōn Legati Justiniani Imper. ad animum revocarunt: ἐν τῷ μηδὰ μὴ ἀένδεσθαι, τὸ πολεμεῖν ἀπέργαντα, λελείπεται πάντας. Πόλεμος δὲ, ὁ πόλεμος ὡς ἔχων, ἐξοικίζει τῆς φύσεως τῆς αὐτῶ ζωῆς ἐς αἰεὶ πέφυκεν. Sublatis federibus, sequetur, ut omnes inter se æterna bella gerant. Bella autem sine fine hanc vim habent, ut homines perpetuo teneant naturæ suæ extorres. Merito proin concludimus: Amicis federatisque carere nullum imperium potest. Facius, Polit. Liv. part. 1. art. 23.

CAP. II.

De

FEDERUM NATURA SEU DEFINITIONE.

DE quorum necessitate differuimus hætenus, illorum nunc consequens est naturam quoq; videamus, à Definitione initium facturi. Nam, ut Cicero inquit lib. 1. Offic. Omnis actio, quæ à recta ratione suscipitur, à Definitione proficisci debet, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputatur. Sic autem fedus definiemus, quod sit conventio publica inter Principes aut civitates liberas de mutuis auxiliis aut

4.

aut alia quapiam re sibi præstanda solemniter facta. Cujus legitimitas ex sequenti forte *ἐπιπέρας* adparebit. Genus fecimus Conventionem Publicam, prælucente Vlpiano, qui in l. i. §. i. de Pactis conventionem ait ad omnia pertinere, de quibus negotii contrahendi transigendique causa consentiunt, qui inter se agunt. Ergo & ad federa pertinebit, in quibus idem accidit. Deinde in l. 5. eod. conventionem in publicam privatamq; divisa illam esse inquit, quæ fit per pacem, quoties Duces belli inter se paciscuntur. Quæ verba non Definitionem, sed exempla saltem conventionis publicæ exhibent. Nam certum est, conveniri publicè etiam inter eos aliquando posse, qui nunquam bella gesserunt. Porro nec cum federe, quod quidam putant, reciproce converti possunt, cum pari pacto & federa sæpè fiant sine prævio armorum strepitu, & Duces belli pacisci inter se possint, non ictu tamen federe. Puta, si non summi rerum arbitri sint, sed ab alia sublimiori potestate dependeant. Tunc enim, si quid contrahunt, sponsionis saltem, non federis vim habet, nec fedus, sed societas inita censetur. Vide, quoad sponsionem, Livium lib. 9. in primis Orationem Caji Pontii, cap. 11. De societate idem Livius lib. XXIV. cap. 6. Hieronymus legatos Carthaginem misit, ad fedus ex societate cum Afrubale faciendum. Ex quibus simul adparet, quemadmodum hæc tria, pax, Societas & fedus inter se differant, quæ tamen sæpius promiscue videas usurpari. Pax quidem, si originem vocis spectes, qua pactio æquivalet, latissimam habet significationem, d. l. i. §. 2. usu tamen, optimo vocum arbitro, eam conventionem exprimit, qua bellorum motus componuntur. Sæpe etiam statum Reipub. ab armis quietum significat. Tacitus lib. IV. Histor. cap. 6. In turbas & discordias pessimo cuique plurima vis: Pax & quies bonis artibus indigent. Societas autem quamquam omni federi aptari possit, alias tamen conventiones publicas, quæ federa non sunt, ambitu quoq; suo complectitur. Federis vicem sustinet apud Livium lib. XXVI. cap. 96. ubi Scipio Africanus ad obsides, Populum inquit Romanum exterarum gentes fide ac societate junctas habere malle, quam tristi subjectas servitio.

Cæterum

Cæterum ab amicitia publica, quæ ipsa quoque cum eo sapè
confundi solet, quemadmodum fœdus differat, colligere est
l. postliminii. §. 2. de captiv. & postlim. Sed hæc *ὡς ἐν παροίῳ*.
Ad Jctum revertimur, qui duobus illis exemplis mentem suam
circa conventiones publicas satis explicat, quasi tunc fiant,
quoties quidam auctoritate publica instructi, negotii ad statum
seu jura Reipub. pertinentis contrahendi transigendiq; cau-
sa, consentiant, arg. d. l. 1. §. 3. & l. 1. §. 2. de J. & J. Quod ipsum
& in federe fieri deprehendimus, atque hinc non dubitamus,
legitimum federum genus conventionem publicam à nobis
adsignatam. Formale seu differentiam specificam sequentia
in definitione constituunt, quæ sequentibus capitibus examina-
bimus. Istud saltem adhuc moneam, abusive interdum fede-
ra conventionibus quoq; privatis tribui, quarum sanctior quæ-
dam observatio exigitur. Petronius: Ego mœstus & impatiens
federis novi &c. pro gratia & amore denuo coeunte inter Try-
phænam & Gitonem, ut notat Interpres. Sic pro Conjugio
Claudianus lib. II. de raptu Proserp. tangensque cubile Omnia
perpetuo genitalia federe sancit; prout hunc locum restituit
Dempsterus. Arnobius lib. IV. contra gentes: uxores Dii ha-
bent, atq; in conjugalia federa veniunt, conditionibus antea
quæsitis, usu, farre, coemptione. Adde Symmachum lib. IV.
Epist. 14.

C A P. III.

De

SUBJECTO FEDERUM.

Cùm autem federa conventiones de præstando sint, ut in
definitione dictum est, adeoque obligationem aut utrinq;
aut ex parte alterutra inducant, nunc porro considere-
mus, quisnam, & cui, obligari illis possit, seu, ut more scho-
lastico loquar, quod illorum sit subjectum. Quod Civitatem
esse liberam, sui juris, nec superiori subjectam potestati, inter
omnes, quantum sciam, hætenus convenit. Ubi verò civitatis
nomen, non, ut quibusdam placet, pro confusa hominum mul-
titudine accipimus, nullo ordine, nec spiritu, unde perfectio
civilis

duo populi, quorum quilibet suum habuit τὸν νόμον, in formam
unius imperii coeant, ut Sabini cum Romanis, aut unus, amis-
sa libertate civili, alterius se subiciat potestati, federa dici
propriè non posse. Nam priori casu, cum è duabus una vel-
uti Majestas & Respubl. fiat, ut Livius loquitur, lib. 1. c. 13. ea
sola federe sibi non tenebitur, cum à ratione absolum sit, ut i-
dem sibi obligetur. Nisi fortè pactum de uniendo aliquan-
do, aut in casum existentis conditionis imperio sit initum, quia
enim tunc liberae interim & distinctae Respubl. manent, nihil
obstat, quo minus federe tamdiu obligatae sibi invicem esse
possint. Quae unio, tametsi non fiat, ubi unius Reipub. Princi-
pi administratio alterius quoque committitur, ut Karolo Hi-
spaniae Regi imperium Romanum, utrum tamen inter ejus-
modi populos federa sanciri possint, ratio dubitandi haec est
quod in regnis Regum sit, fedus facere Vid. cap. seq. Cum au-
tem hoc casu, unus utrobique Rex sit, & verò negotium, quod
consensu seu conventionem perficitur, secum gerere nemo pos-
sit, videtur sanè facultas ineundi federis, si non perempta, certè
hac communionem imperantis ab agendo impediri. Sed ma-
gis tamen est, ut iniri posse, si res ita ferat, dicamus. Ut enim
alias ubi fortè per naturam negotii aut casu aliquo Regis desi-
ciunt partes, ita fieri necesse est, ut populus, aut qui vice popu-
li est, in curam Reipub. succedat, ita & hic nihil impedit, quo-
minus Rex pro ea civitate, cujus fortè id fedus fieri maximè
interest, cum populo aut Primatibus alterius civitatis agat, &
ipse tamen pro eminentiori jure suo totum negotium mode-
retur. Posteriori casu, quo populus antea liber alterius po-
testati subicitur, cum ea conventionem jus imperii parti subje-
ctae extinguatur, certe fedus eam dicere non poteris, cujus jus
à salvo & integro jure imperii dependet. Hinc Livius lib. IIX.
cap. 31. ubi de subjectione Campanorum agit, haec duo distin-
guit, *federe & deditioe in fidem venire*. Sic in consilio L. Corne-
lii Lentuli de re Carthagenensium apud Appianum lib. XIV.
haec inter alia: *Permittant Carthagenenses se arbitrio nostro,*
ut victi solent, & multi antehac fecerunt: videbimus deinde
nos, & si quid fuerimus largiti, habebunt nobis gratiam: neque
enim

enim fedus dicere poterunt. Vide, quæ ibi sequuntur. Quæ libertas tamen civilis aut jus imperii non tollitur, ubi inæquali conditione, forte, ut altera pars protectionem & patrocinium, reverentiam altera exhibeat, aliove simili pacto in fedus itur. Vid. cap. 6. Hinc Sylla apud Appianum in Mithridatico hæc duo: Ἰπποβορῆταις, καὶ ὑποτελεῖς, sub patrocinio & sub ditione, distingvit. Et præclare Proculus in l. non dubito 7. pr. ff. de Capt. & postlim. Quemadmodum, inquit, clientes nostros intelligimus liberos esse, etiam si neque auctoritate, neque dignitate, neque jure omni nobis pares sint: sic & eos, qui Majestatem nostram comiter observare debent, liberos esse intelligendum est. Ubi nota argumentum à libertate personali ad civilem. Quæ igitur conventiones federa dici non respuent. Diximus hæctenus, solis civitatibus liberis, nec alterius subjectis imperio cum federibus rem esse.

Quâ ratione autem Statibus Imperii nostri federa cum vicinis exteris pro sua cujusque securitate, ut aliàs, ita & in novissima Transactione Osnabrugensi Cap. 7. ferire concessum sit, juris Publici Consultis relinquimus disquirendum. Vid. Theod. Reinking. de Regim. Sec. & Eccl. lib. II. cl. 3. cap. 3. n. 26 seqq.

CAP. IV.

De

CAUSA EFFICIENTE FEDERUM.

Qui federe civitatem obligant, Personæ vel principales sunt, vel minus principales, quo & mediatorias refer. Principaliter id eorum est, qui summi imperii exercendi jus in ea habent. Nam ratione summi imperii hoc jus civitatibus esse, jam adstructum dedimus. Ergò in regnis Regum id erit. Vide Joan. Marianam lib. XXI. H. H. cap. 1. Euripides in supplicibus: τὸνδε δ' ὀμνύναί γε ἐὼν Ἄδραστον ἕτερον Κύριον τῆρα νῦν, ὡν πάσης ὑπὲρ γῆς Δαναίδων ὀρκωτομῆν. Adrastum hunc opus Jurare: namque is jus habet regni potens, ut civitatem federe obstringat suo. Quod si rex ejus ætatis aut mentis imminutæ sit, ut res imperii moderari nequeat, federa

B 2

illi

illi facient, qui tutelam interim aut vicariam administrationē
sive à parente mortuo, proximisvè agnatis in regno merè pa-
trimonialia, sive à populo, ubi hujus liberior conditio est, dela-
tam habent. Quæ distinctio in regna mere, vel minus, patri-
monialia tenēda quoque est, ubi de Rege captivo, qualis Fran-
ciscus Gall. R. (vide Guicciardinum lib. XVI. Hist. Ital.) qua-
ritur, an ejus quoque cum victore initum fedus civitatem te-
neat. Conf. Grotium lib. III. de J. B. cap. 20. §. 3. In liberis
Rebuspub. consensus procerum aut populi, interpretibus Tri-
bunis, fedus constituit. Apud Salustium de Romanis legimus:
Senatum ibi, ut par erat, decrevisse, suo sui que populi injus-
tū nullum potuisse fedus fieri. Cum sic autem re in plurium po-
sita arbitrio, ut plurimum accidat, ut non idem cunctis senti-
entibus opinionum divortium fiat, si major consulentium pars
in sanctionem federis consentiat, validum id erit, etiam quoad
eos, qui dissenserunt. Apud Xenophontem dicitur: *ἐν τῆς
νικώσης πράξει πάντα*, omnia agere secundum eam sententi-
am, quæ vincit. At manifestè iniquum est, ut pars minor vin-
cat majorem. Appianus: *ἔστι δ' ἐν τε χειρῶν ταῖς καὶ δικαῖς αἰετὸ
πλεῖον δικαιότερον*, tam in comitiis, quàm judiciis vincit pars
major. Plinius lib. VI. Epist. 13. Quod pluribus placuisset, cun-
ctis tenendum. Adde Aristotelem lib. IV. Polit. Cap. 8. & lib.
VI. cap. 2. è nostri verò temporis scriptoribus, Cl. Boeclerum,
duplici dissertatione: una de calculo Minervæ, ubi cum primis
docet, quid tum sequendum sit, si paria deliberantium sint vo-
ta; altera ad lib. III. cap. 1. Polit. Arist. de eo quod civitas egit.
Personæ minus principales sunt, quæ jussu eorum, quos penes
summa in Repub. potestas est, de federe, cum alio Rege popu-
love, procuratorio nomine agunt, ut forte legati. Id apud Ro-
manos proprium ferè Fetialium erat, quorum Princeps erat,
quem vocabant Patrem Patratum teste Servio ad lib. IX. *Æne-
id.* Adde Varronem lib. II. de Re Rust. cap. 4. & Quintilian. lib.
VII. instit. Orat. cap. 3. Frequentissimè etiam, ubi difficilior
federis impetratio est, aut ubi utraque pars ignominia sibi fo-
re putat, si maximè post armatas contentiones, pacem peteret,
aut ipsa ultrò prævalenti parti nimium concederet, aliarum
Rerumpub.

4.

Rerumpub. moderatores, vel etiam tales personæ se interponere solent, vel, ut se interponant, rogantur, quarum autoritas vel gratia plurimum utrinque, & præsertim apud eam, cujus societas expetitur, valet. Quo in negotio feminas sæpè utilem operam locâsse, passim memoriæ proditum est, præsertim in federe Cameracensi, ope Margaretæ & Loysæ Sabaudia Carolû inter, & Franciscum pacto. In quibus tamen eligendis suscipiendis vé magna cautione op^o est, ne ita summâ rerum ipsis concessâ, suæ potius utilitati & affectibus, quàm eorum, quorum patrociniû suscepunt, saluti indulgere possint. Quæ neglecta Joannem Albretanum Navarra regno exuit, apud Ferronum Histor. libr. IV.

CAP. V.

De

FEDERUM OBJECTO.

Porro in Definitione dictum est, de mutuis auxiliis, aliavé quapiam re invicem præstanda federa fieri. Quibus verbis objectum federum confusius continetur. Distinctius, ut ferè solet, laudatus Grotius federa aut id constituisse inquit, quod juris est naturalis, aut nonnihil ei adjicere. Juris naturalis esse cognitionem à natura inter homines gentesque introductam, secundum quam nefas sit, alterum ab altero lædi. Quæ juri naturæ aliquid adjiciant, vel æqualia esse, vel inæqualia. Utraque aut pacis, aut societatis alicujus causa fieri. Æqualia pacis esse, quibus de restituendis captivis, rebus captis, dandis utrinque obsidibus, aut aliis ad securitatem facientibus caveatur. Æqualia societatis aut ad commercia pertinere, aut ad belli communitatem, aut ad res alias. De commerciis esse pactiones, ut liberè negotiari liceat, ne vestigal ullum, aut ut ad certam quantitatem solvatur. In bellica societate, ut auxilia præstentur paria equitum peditum, navium, five ad omne bellum, Græcis *συμμαχία*, five ad certum, five etiam ad tuendos fines, Gr. *ἑμμάχια*. Inter alias res enumerat, ut ne in confinio arces liceat habere, ne subditos alterius defendat, ne iter alterius hosti præbeat. Inæqualia promitti

B 3

aut

aut ex parte digniori, aut ex minus digna. Ex digniori, si quis auxilia promittat nec restipuletur, aut majora promittat. Ex parte indigniori aut cum imminutione imperii promitti, aut sine ea. Cum imminutione, ut ne cui bellum faciat injussu partis alterius. Sine diminutione esse aut transitoria, aut manentia. Transitoria de solvendo stipendio, de mœnibus diruendis, ut locis quibusdam decedatur, ut dentur elephantis, naves &c. Manentia, ut de Majestate comiter colenda, ut hostes & amici habeantur, quos velit partium altera, ne cui exercitui, cui cum altero bellum sit, per fines transitus commeatusve detur; ne arces certis locis ædificare, ne exercitum ducere, ne naves habere ultra numerum definitum, ne urbem condere, ne navigare, ne militem certis locis conscribere liceat, ne socios oppugnare, ne commeatu hostes juvare, ne recipere eos, qui aliunde veniunt; ut federa prius facta cum aliis dirimantur; & ejusmodi federa inæqualia non tantum contrahi inter viatores & victos, sed etiam potentiores & impotentiores, etiam qui bello inter se non sint experti. Hæc ita Grotius lib. II. cap. 15. §. 5. seqq. quæ exemplis ac plurium forte specierum auctuario illustriora reddere constitueramus nobiscum, sed tempore nunc & angusti instituti limitibus exclusi de Bellica Societate, cujus & solius mentio in Definitione exsertim facta, quod frequentius ob eam, & maximo sæpe periculo in fedus civitates cogi videamus, *ne aut in omnia* quædam strictim & veluti per Saturam, duntaxat hæc adnotabimus. Ut distinguamus interest, societate quis cum altero jungi quærat, an ipse ab alio ad contrahendam eam provocetur. Hoc casu, nisi omnino ac evidenter Reipub. suæ interesse existimetur, incautum foret, alienis malis temere se implicare. Procopius Vandal. lib. I. tempestivè monet, honesto convenire, ut quod ipsi obtigit imperium, administret, ac ne alienas curas in se trahat. Ut quis privatus, inquit Didacus Saavedra Ideâ Bon. Princ. Symb. XLVII. periculum subeat, egregium facinus est, & laude dignum: at reprehendendum in Principe, si salutem publicam adducat in discrimen pro salute alterius Principis sine sufficienti emolumento & ratione statûs. Ideoque apud Salustium

um

um in Jugurthino Metellus Bocchum horratur, ne florentes res
 suas cum Jugurthæ perditis misceat. Certè Sebastianus Lusitanus, dum opprimi noluit Mahumetem Mauritanum, ipse
 oppressus perit, apud Thuanum Hist. lib. LXV. Nisi tantum di-
 scrimen non contractura videatur innocentis ab impia op-
 pressionem liberatio. Tum enim forte Democriti illud locum
 habeat: *Αδικοι μὲν οὖν πτωχεύειν κατὰ δύναμιν χρεὴ καὶ παρεμέναι, τὸ
 μὴ γὰρ τοῖς δίκαιον καὶ ἀγαθόν:* injuria oppressos defendere
 pro viribus oportet, & non negligere; illud enim justum bo-
 numq; est. Interesse autem præcipuè potest Reipub. si vel am-
 plissimi commodi lucrum ipsi acquiratur, vel obrepturum ali-
 oquin sibi malum declinetur. Lucri spem præbebunt e.g. opi-
 ma de victis hostibus spolia, faciles victoriarum successus, am-
 pla in vicem auxilii lati oblationes, navigationum ac commer-
 eiorum liberior usus, ob quæ posteriora nunc credo Anglum,
 nisi cepta præsumtus finis destituat, cum Lusitanis vires socia-
 turum. Quorum tamen ita ratio habenda erit, ne, dum sordes
 venatur, famam cum conscientia eat perditum. Neq; enim
 vel ab impietate, si causa, cui accedendum putat, iniqua est, vel
 à perfidia, si contra amicum societas ejus expetatur, hæc fami-
 liaris rei ratio excusare illum poterit. *Χρεὴ φίλοις καὶ ἐχθρῶν
 συμμαχεῖν, ἢ κατὰ φίλων,* amicis auxilia ferenda contra hostes,
 non contra amicos, judicat Ptolemæus Atheniensis apud Ap-
 pianum in Legationum excerptis. Et prius Arcadibus à Dio-
 nysio Milesio ita exprobratum legimus: *ἀγορῆ πολέμου πρὸς
 ταῖς ἑλπίδων ἐπὶ τὴν Ἀρκάδων τρεφὴ καὶ πρὸς ἕρχεται πό-
 λευς αἰτίαν ἵπ' ἔχων:* Belli nundinæ exercentur, Græco-
 rumq; mala fructuosa sunt Arcadibus, & sine causarum res-
 pectu modo huc, modo illuc arma circumferuntur. Periculum
 autem, quod ex alieno bello civitati imminere potest, vel hoc
 gravissimum est, si ejus incendium absumptis ædibus vicinis ad
 eam quoq; trajecturum tandem appareat. Quo casu non vi-
 cini, sed ipsius rem agi credere, & quod monet Poeta, ne ne-
 glecta sumant incendia vires, cavere prudentis erit. Apud Li-
 vium lib. VII. cap. 30. Campani Romanis fatentur, adversus
 Samnites se pugnasse, verbo quidem pro Sidicinis, re autem
 pro

pro seipfis, quod viderint, ubi conflagraſſent Sidicini, ad ſe per-
venturam quoq; calamitatem. Et ſane ubi majori virtute in-
firmior adhuc hoſtis integro patriæ ſtatu ac nitore opprimi &
debellari poteſt, quæ ſocordia, vel, ut molliſſi me dicam, quæ
imprudencia foret, non niſi in regionis ſuæ penetralia rece-
ptum, proximaque victoria longè auctiorem inter turbas exi-
gua & diſjecta confuſione civium manu reprimere, nedum op-
primere velle? Fatale illud Italiæ, ac totius prope terrarum
orbis jugum, quod armis ſuis affabre confecerant Romani,
nullo frangi negotio ac diſſipari potuiſſet, ſi diviſi per Latium
populi collatis in commune conſiliis non ſinguli, ſed univerſi
unitis viribus illatam ſibi injuriam vindicare maluiffent. Nec
eſſet fortè, quod ſuperbas nunc Turcarum minas, feralesq; ir-
ruptiones uſque adeo vereremur, niſi reliqui Europæ Proce-
res elapſis ſeculis Imperii Orientalis & ſuperioris Ungariæ ja-
cturam præſensq; excidium tam æquo animo tuliſſent. Sed
ſatis talium; ad rem redeo, qua dixi, hoc rerum ſtatu utiq; haut
deſerendos eſſe, qui auxilia noſtra implorant. Sed, ut dictos
caſus repetam, ſi vel is, qui bello petitur, juſtam illi cauſam ipſe
injuſtus præbuit, vel is, cujus ſuſpecta vicinitas, viriumq; incre-
mentum rei noſtræ obſuturum præmetuitur, antiquioris fe-
deris vinculo nobis ſit obſtrictus, an juſtè tum quoq; & illæſa
conſcientiâ deſideranti auxilia ferentur? Species priori pau-
lo intricatior, ſed quam non niſi è communi ſuſpicionum jure
expedias. Nimirum ut aliàs non quælibet ſuſtinendæ laſio-
nis conjectura juſta & ſufficiens vindictæ cauſa eſt, ita nec heic
ſtatim ob eandem rumpere fidem, aut injuſtæ cauſæ patrocini-
nari licebit. Quare quod Albericus Gentilis lib. 1. de Jure
Belli, cap 13 indefinite ſtatuit, jure Gentium juſte arma capi ad
infringendam potentiam crescentem, quæ nimium aucta no-
cere poſſit, vereor, num admitti debeat. Το μέλλον, inquit
Thucydides lib. 1. ἐν ἀφανεὶ ἐπι κείται, καὶ οὐκ ἔστιν ἀπαρφεύτας
αὐτῷ φανερὰν εἰς χεῖρας ἤδη καὶ εἰς μέλλουσιν κησούσθαι. Futurum
in incerto adhuc eſt: nec quemquam oportet eò commotum
inimicitias ſuſcipere, non jam futuras, ſed certas. Quam tamen
certitudinem non ex ipſo demum hoſtilis irruptionis impetu
defini.

4.

definitam, velim sed omnino, secus forte ac in defensione privata, etiam ex signis, confessione, apparatu, aliave legitima presumptione conceptum injuriarum metum maturiori consilio occupare prudentis cum Tyrone judicem. Ejus hæc apud Gellium sunt verba: Beneficia promissa opperiri oportet, neque ante remunerari, quam facta sunt. Injurias autem imminentes præcavisse justum est magis, quam expectavisse. Summa enim professio stultitiæ est, non ire obviam sceleribus cogitatis, sed manere oppeririq; ut, cum admissa & perpetrata fuerint, tum denique, ubi, quæ facta sunt, infecta fieri non possunt, puniantur, lib. VII. Noct. Attic. cap. 3. Cujus generis indicia forte erunt communio causæ, ut si e.g. ob odium religionis, quam cum vicino eandem profitemur, vis ei inferatur, cogitata & certæ comminationes, perfidus, ambitiosus, & cuncta desiderio imperandi devoraturus animus, exempla in aliis probata; ac universim eiusmodi metus requiritur, cuius, ut J. C. ti loquuntur, non nosmet ipsi, sed is, cuius potentiam veremur, auctor est. Quo tamen casu fortean excusatio erit vetustioris amicitiae ruptura, si prius amice admonitus tamen à captis desistere, aut nobis eò nomine sufficienter cavere noluerit. Non abs re quoque futurum censebitur, si eius locus esse poterit, consilium Hieronis, qui, teste Polybio lib. I. socius atque amicus Populi Romani metu Ro. potentiae Carthaginensibus omnia, quibus in bello opus habebant, liberaliter, sed clam maxime, subministrabat. Sed hæc fere rectius ad caput ultimum pertineant. Atque hæcenus, quantum licuit, de iis, qui opem afflictis ferre rogantur. Ad illos nunc pergamus, qui sollicitant eam. Quibus primum Ennii illud velut è Tripode acceptum in aurem insusurramus: Ne quid expectes amicos, quod tu per te agere possis. Præterquam enim quod attentius longè atque strenuè ab iis, quorum res præcipuè agitur, arma ferè tractentur, quod docet Aristoteles lib. III. Ethicorum, cap. 8. Conf. Curtium lib. IX cap. 2. & Jac. Zevcot. ad Julium Sveton. c. 4. mirum dictu est, quæ incommoda, pericula, impedimenta, injuriæ, prætensiones ac graviorum, sæpe bellorum semina cum

C

auxi-

auxiliaribus eiusmodi copiis adscisci soleant. Vide eleganter eundem Zevcotium Not. Polit. ad Flor. cap. 17. lib. 1. Hæc procul dubio respexerunt, nec sine successu, Athenienses apud Justin. lib. III. cap. 2. & 7. Cæteroqui si tantum virium nostrarum esse non adpareat, quod sufficiat sustinendæ tantæ molis omnia prius tentari suadeam, ut quibuscunque conditionibus cogitata expeditione declinata aut omissa pax conservari queat, quàm sub alienæ potentæ præsidio ancipiti belli aleam se committere. Cum Romani ad bellum, cui se non suffecturos Ætoli putabant, accingerentur, Principes eorum auctore Phanea prætoris concilio convocati, omnes censuerunt, ut pax, si posset, æquis si minus, tolerandis conditionibus peteretur, apud Livium lib. XXXVIII. cap. 3. Quod si demum ea est hostilis ferocitæ pertinacia, ut ab ea nihil neque pacto, neque precibus impetrare liceat, atque sic imperata armorum necessitate vires nostræ, cum ipsæ pares non sint, cum aliis conjungi è re videatur, nunc porro circumspicere deliberandum erit, cujus tum auxilio quàm tutissimè & efficacissimè uti conveniat. A quo peti illud potest, vel inferior petente est, vel superior, vel certe æqualis. Ab inferiori tutissimè accipi credam, si in promptu sit, & sufficiat, ne aliàs contra monitum Adriani Imper. in parietem caducum inclinent, & quærant, cum qua gente cadant, Lucan. Pharsal. lib. VIII. Equidem Mithridates nihil aliud obtinuit facta adversus Romanos cum proximis gentibus societate, quàm ut totum penè orientem ac septentrionem sua involverit ruina, Florus lib. III. cap. 5. Sæpe etiam inferior in fedus solet adsumi, non tam, ut adeo proffit, quàm ne noceat, hostiumque fide obstrictus victoriis nostris impedimento sit. Multos ideò ut socios coluisse Romanos constat, quos facile jugo suo subicere potuissent, vid. Cl. Dn. Præsidis Not. ad Disp. I. Boxhorn. lit. ξ. Et Gallos multoties ac Hispanos Sabaudi, Florentini, Venetorum, Genuensium aliarumque in Italia Civitatum amicitiam certatim ambivisse vulgo notum est; vide passim Gvicciardinum. Cum superiore autem suspectam ferè & vix tutam crediderim conjunctionem.

4.

nem. Livii præceptum est lib. XXV. cap. 33. non ita credendum externis auxiliis esse, ut non plus tui roboris tuarumque propriè virium in castris habeas. Idem inculcat Vegetius de re milit. lib. III. cap. 1. Idque duas maximè ob rationes. Primò quia ut plurimum in rem suam succurrunt, & ubi hostem strenuè prostravère, in ipsos quoque socios gladios stringunt. De Romanis ipse testatur Cicero lib. III. de Repub. & Cæsar apud Dion. Cassium lib. XXXVIII. eos sociis defendendis terrarum omnium potitos esse. Atque idem de omnibus, qui unquam imperium obtinuerunt, affirmat apud Thucydidem Alcibiades Histor. lib. VI. Cùm Gallorum quondam ope devictus esset Seleucus, in ipsum postea Antiochum, cui adjutum venerant, arma vertere. Ptolemæus Ægypti Rex sub specie sororiæ ultionis Asiæ inhiabat. Alexandro Macedonia Regi vel vocasse saltem Demetrium capitale fuit. Apud Amm. Marcellinum lib. XXVI. Procopius Constantii Imper. filiam parvulam cum matre Faustina ledicâ secum circumtulit, quò prætextu tutelaris pietatis imperium facilius ad se rapere posset. Turcas in belli societatem contra Graciæ Principes vocavit Joannes Palæologus, qui, bello confecto, cum vires etiam victoris afflictas illi notassent, Thraciam invasère, ac ab eo semper tempore intestinis aliorum discordiis uti edocti provincias quamplurimas jugum Othomannicum ferre cœgerunt. Superiori seculo cùm ob Algeri regnum duo inter se fratres certarent, pyrata Horuc uni succurrit, eaque occasione usus post occisum alterum etiam illum vita & regno exiit. Et quis non indignetur, parili pacto & Britannos ab Anglo-Saxonibus, Hierosolymitanos à Saladino, Hibernos ab Anglis, Apulos à Normanis, Italos à Gallis & Hispanis, Frisios occidentales à Saxonibus, alios ab aliis, aut oppressos aut insidiis appetitos fuisse? Junge, quæ notat Nobilissimus Bœclerus in annotatione Politica ad lib. III. Histor. Tac. cap. 5. Deinde si vel maximè absque hoc subjectionis periculo est, tamen debilior majori adeò obnoxius redditur, ut in omnibus actionibus & consiliis nihil se non auctore audeat, & impunè

punè injuriis afficiatur, sub defenſæ libertatis imagine in miſerrimam ſervitutem redactus, quæ vel ideo miſerior, quod qui eâ premuntur, liberos ſe tamen eſſe exiſtimant, & re privati ſpecioſo & nudo tantum nomine blandiuntur ſibi & congratulantur. Vide præfatum Zevecotium Not. in Cæſar. cap. 4. Sed rumpendum ſilum, quod nimis latè decurrit. De æqualibus hoc ſaltem ſubjicio, inter eos, ut amicitiam, ſic ſocietatis fedus tutiſſimum eſſe: juxta illud Solonis: τὸ ἴσον πόλεμον ποιεῖ, apud Plutarchum in ejus vitâ, cap. 18.

CAP. VI.

De

FORMA FERIENDORUM
FEDERUM.

DIximus quoq; federa eſſe conventiones ſolemnitate quadam factas. Quæ ſolemnitas ſpectatur vel in conſtitutione, vel confirmatione & promulgatione. Circa conſtitutionem ubi ſerè obſervari ſolet, ut capita conventionis in ſcripturam redacta utrinq; obſignarentur. Romanos ea in mappis linteis ſeu linteâ tela inductis aliquando exaraffe è Livio adparet, lib. IV. cap. 7. quemadmodum & leges, aliaq; publica acta in iisdem ſolebant concipi. L. i. C. Theod. de alimentis, quæ inopes par. de publ. pet. inquit Conſtantine Auguſtus: Æneis tabulis vel ceruſſatis, aut linteis mappis ſcripta per omnes civitates Italiæ proponatur lex, quæ parentum manus à parricidio arceat. Confer C. Plinium lib. XIII. cap. 11. De obſignatione inſignis locus eſt Senecæ, lib. III. de Beneficiis, cap. 15. utinam, inquit, pacta conventaque non impreſſis ſignis cuſtodirentur: fides potiùs ea ſervaret & æquum colens animus. Sic Petronius: Tabulas federis ſignat. Adde Paulum V. Sent. tit. 25. Concepta hoc modo juramento plerumque firmabantur & execrationibus, quibus Deos iratos fallenti comprecabantur, Plutarch. in *Aſiolois*. Cujus formulam exhibent Polybius & Feſtus: **SI SCIENS FALLO, ME DIESPITER, SALVA URBE-**

4.

URBEQVE ARCEQVE BONIS EHCIAT, UT EGO NVNC
LAPIDEM: nempe Silicem, qui cum scepro, per quod æquè
Romani jurabant, in Templo Capitolino adseruabatur. Hinc
genus loquendi: per lapidem jurare. Augustinus c. 2. c. 22. q. 5.
Adde Cujacium lib. I. Obs. c. 21. & Hansenium de jurejurando
veterum, cap. 12. Et pronunciari ferè solebat coram aris &
inter victimas Deorum. Æneas apud Virgilium lib. VII.
Tango aras, mediosque ignes, & numina testor. Sic Agatho-
cles Syracusanus Prætor Amilcari expositis ignibus cereis ta-
ctisque in obsequia Pœnorum jurabat, Justin. lib. XXII. cap. 2.
Plenior formula apud Livium extat inter cædendum hostias
prolata. lib. I. cap. 24. Audi Jupiter &c. illis legibus populus
Romanus prior non deficit, si prior defecerit publico consilio,
dolo malo, tu illo die Jupiter Pop. Romanum ita ferito, ut ego
hunc porcum hodie feriam. De porco rationem vide apud
J. Lipsium lib. IV. de Re Mil. dial. 5. Sic alibi: Deos precatus
ita se mactarent, quemadmodum ipse agnum mactasset. Et hæc
sacra faciebant Fætiales, Servius ad illud Virgil. Tum certare
odiis. Rosin lib. III. Antiq. c. 21. Observamus præterea & dex-
tras jungi, osculaque invicem dari solita. Archelaus Philo-
sophus apud Appianum Civil. lib. IV. Σπονδας ὅτι τοῖς ὀγκοῖς ἐ-
πέθεντε, καὶ δεξιάς ὀπίθεσθαι, αἰνεῖται ὡς τῶν πολεμίων ἰχθύσι:
federa jurastis, dedistis dextras, quæ etiam inter hostes valent.
Cicero Verrina 5. ubi fides? ubi execrationes? ubi dextræ?
complexusque? Statius lib. I. Thebaid. Jam pariter coeant
amborum in pignora dextræ. De Osculo Petronius: In hæc
verba federibus compositis arma deponimus: & ne residua in
animis etiam post jusjurandum ira remaneret, præterita abo-
leri osculis placet. Sed hac de re quid pluribus?

CAP. VII.

De

EFFECTU FEDERUM.

Factam ita conventionem sequitur obligatio, ad ea, quæ pla-
cuerunt, sancte ac inviolabiliter servanda præstandaque. In

C 3

fide.

fide enim omnis federis vis consistit, quam si societati humanæ demas, tolletur necessario omnis commerciorum usus, ut docet Aristoteles lib. I. Rhetor. cap. 15. Hinc Quintilianus lib. II. Instit. Orat. cap. 29. fidem supremum rerum humanarum vinculum appellat. Quare bonum Principem nequaquam esse judicat Pausanias in Arcadicis: ὅς τε καὶ ὄγκος θεῶν κατεπαύθησεν αἰεὶ, καὶ ἀπονδᾶς ὅτι παντὶ ἐψόουτο πιστὴν τε ἠτιμασε μάλιστα ἀνθρώπων. E diverso non immerito Parthorum gentem laudat Josephus lib. XVIII. Antiq. Jud. cap. 12. quod post datam dexteram apud eos nec fallere fas sit, nec diffidere cessantibus omnino suspicionibus. De Romanis Sextus Cæcilius Jctus apud Gellium lib. XX. cap. 1. Populus, inquit, Romanus è parva origine ad tantæ amplitudinis instar emicuit: sed maximè atque præcipue, quod fidem coluit, sanctamque habuit tam privatim, quam publicè. Nec eousque saltem ea federum religio porrigitur, quo non porro servari ea utile videtur, cum ita semper ambigua sociorum salus, nec unquam defutura diffidentia foret. Pessimè societati rebusque humanis consulitur, ubi amicitiarum jura non fide, sed successu ponderantur, Justin. lib. XXII. cap. 7. Quotusquisque enim hoc pacto opinione pacis securus non opprimi ab altero, vel cunctis saltem facultatibus exui posset? Quis non doleat, id, in quo præsidium posuit salus & securitas, in velamen foedissimæ nequitæ degenerare? Qua ergo fronte in publicum ea profiteri ausus es, Machiavelle? Quid? Quo furoris æstro percitus Clemens VIII. Rom. Præsul Henrico IV. Gallia Regi fedus cum Elizabetha Angliæ Regina alleganti rescripsit, nihil sibi Principes non permittere, quod utile esse putarent, nec ob fedus neglectum ullos Principes hodie rei prehendi. Egregium verò Dei vicarium! Saniori mente Cicero: Nemo est, inquit, qui non hanc affectionem animo probet atque laudet, qua non modò utilitas nulla quaritur, sed contra utilitatem etiam fides conservatur, lib. V. de Finibus. Eam verò humanæ fidei lubricitatem cum multi perpenderent, de alio vinculo cogitaverunt, quo ea firmiter alli-

4.

alligata magis sibi esset cautum. Qua fini saepe deside-
tisque obsides. Parthorum Rex Phraates filios suos quatuor,
& duas eorum uxores, illorumque filios obsides dedit.
Alexander R. Maced. fratrem suum Philippum Thebanis pi-
gnori obligavit, Orof. lib. III. cap. 12. Sic Franciscus Galliae Rex
Karolo V. filium Henricum fidei suae arrham reliquit. Cui
tamen pacto pulchre aptare potuisses verba Aurel. Cassio-
dori lib. III. Var. Epist. 4. Quibus obsidibus habeatur fi-
des, si non credatur affectibus? In eundem finem idonea
quoque cautio est, ut a parte suspecta munitae urbes aut ar-
ces aliquot in alterius partis, vel, si hoc minus tutum videa-
tur, in tertii cuiusdam, veluti sequestri manus ad tempus con-
signentur. Plerumque etiam percussa federa contractis si-
mul nuptiis stabiliuntur, ut nobilis illa pactio Camerarensis,
& qua non ita pridem reconciliati denuo sunt Galli cum
Hispanis. Sed propediem hac de re pluribus acturus est
Nobilissimus Juvenis, Rudolphus à Bünaw, contubernalis
meus suavissimus, in Dissertatione de Desponsationibus
Illustrium. Vide interim Jo. Freinshemium ad lib. X. Curtii,
cap. 3. n. 12. An cum haereticis, item, an vi metuve conven-
ta federa utrinque servanda sint? quaestiones trita sunt,
calidisque plurimorum studiis agitatae. Sufficiat nobis
utramque haec adfirmasse, moderamine tamen adhibito,
quod in conflictu, si res ita feret, explicabimus. Imò eti-
am, licet vel maxime conditiones oppidò impares, & ab al-
tera parte paulum iniquae. Quamquam & imprudentis
esse non negem, ad eas angustias aliquem constringere &
coarctere. Cùm è Privernatibus Consul Romanus quære-
ret, quam cum ipsis pacem habituri essent, argute respon-
derunt: Si bonam dederitis, firmam & perpetuam: si ma-
lam, brevem & incertam, teste Livio, lib. VIII. cap. 21.
Vide omnino Forstnerum ad Annales Taciti, p. m. 243. seqq.
Cate-

Cæterùm ex mente potius contrahentium hæc pacta sunt ser-
vanda, & quod actum esse è scopo totaque serie negotii adpa-
reat. Hinc verba quædam ambigua contra naturam federis
torquere & interpretari, non fidem servare est, sed vasro com-
mento pacta eludere, & perfidiæ quarere velamentum. Per-
juri sunt, inquit Augustinus Epist. CC. XXIV. qui servatis ver-
bis expectationem eorum, quibus juratum est, deceperunt.
Thraces certè, pactis aliquot dierum induciis, cum noctu ex-
cursiones agerent, ruptæ fidei scelus perinde contrahebant,
Strab. lib. VII. Geograph. Lege Grotium lib III. cap. 16. Ca-
saubonum Epist. 70. ad Frontonem, & Boxhornium lib. I. In-
stit. Polit. cap. 13.

CAP. VIII. & Ultimum.

De

FEDERUM SOLUTIONE.

Cùm nihil tam naturale sit, quam eo genere unumquodque
dissolvi, quo colligatum est, & federa, quæ mutuo pacis-
centium consensu fiunt, non nisi eodem certum est finiri. Sic
si in diem vel conditionis eventum constituta sunt, quarum il-
la speciali nomine induciæ dicuntur, positæ iis ipso jure eva-
nescunt, cùm consensus ulterius non extendatur. Adhæc
quoque si materia federis non perpetua sit, extincta ea, id-
ipsum quoque extingvetur. Sed numquid consensus alter-
utrius ad dissolvendum istud sufficit? Neutiquam verò, si so-
lum actum dissentendi per se consideres, cùm nec unius volun-
tate obligatio nasci possit. Cæterò quin si dissensum hunc in
terminis positivis spectes, quatenus simul ab una parte ea pe-
tuntur ac violantur, de quibus federe convenit, cùm singula e-
jus capita conditionis vim habeant, & altera pars hoc vinculo
liberabitur. Hinc illud apud Thucydidem lib. I. Soluti
federis culpam sustinent, non qui deserti ad alios se conferunt,
sed qui, quam jurati promiserant, opem re non præstant. Quod
verò limitandum erit, primò, nisi aliter convenerit, quod fieri
interdum solet, ne ob quasvis offensas à federe discedere liceat,
Gro

4.

Grotius lib. II. cap. 15. Secundo, nisi levis admodum offensa fuerit, quam contemnere potius generosi est; unde Jarchas, sapiens ille Indus, apud Philostratum lib. III. cap. 6. laudabat Regem, qui læsus à fœderato ἔπαρέλυσε τῆς ὀρκῆς, non discessit à jurata fide, tam sancte se jurasse dicens, ut alteri ne post acceptam quidem injuriam nociturus esset. Maximè si non ἐκ παραπρέσεως, animoque offendendi facta. Tertio denique, si non ab ipso Principe, ejusve jussu ab alio, aut ex communi decreto. Hinc in formula federis superius è Livio exscripta disertim Romani cavebant, eatenus se perjurii pœnæ subjicere, si publico consilio à federe defecerint. Secus igitur, si quid à privato ausu proprio contra fedus fiat, qui tamen, nisi ejus sceleris participem se civitas esse velit, aut puniri ideò, aut ad pœnam dedi debet. Cæsarem hostibus dedendum esse ob illatum injustè bellum, Cato sæpè in Senatu censuit. Et Lacedæmonii ob non deditos, qui missis ad sacrum virginibus vim intulerant, bellum Messeniis indixerunt. Conf. Cl. Boxhornii Disp. III. de Imp. Roman. th. II. & ibi Dn. Præfidi notata. Ne tamen impune esset hoc ruptæ fidei flagitium, justo bello ab eo vindicandum voluerunt gentes, in quem patratum est. Vide sæpe laudatum Grotium lib. I. cap. 3. §. 21. Nisi tamen tempestiviter factæ injuriæ nomine satisfiat. Certè Helvetiū omni culpâ levabantur, cùm Karolo Burgundo de curru ovium pellibus onusto ademptoque Mercatoribus satisfactionem offerrent, apud Phil. Cominæum, lib. VII.

Δ. Θ. Τ.

COROLLARIA.

I.

Justitia particularis ab universali differt, ut species à Genere. Quid ergò est, quod *Aristoteles lib. V. Eth. c. 2.* ait: μέρϑ αὐτῆ ἡ ἀδικία τῆς ὅλης ἀδικίας. ὁμοίως τε καὶ ἡ δικαιοσύνη τῆς δικαιοσύνης? Annon ergò potius, ut pars à toto?

II.

Omne justum est, quod legibus comprehenditur.
Contra Ciceronem lib. 2. de LL. & lib. 3. de Repub.

D

III. Verbo

III.

Verbo *συναλλαγήματα* Aristoteles non tantum contractum permutatorium, quod male ipsi affingit Hugo Grotius, imò non tantum quosvis alios contractus, sed delicta quoque & omnia civilia negotia, testamenta, nuptias &c. videtur complexus.

IV.

Non ad omnem imperii alienationem requiritur consensus populi, contra eundem Grotium lib. 2. de Jur. Bell. & Pac. c. 6. n. 4.

V.

Malè Dn. Conring. de Germanici imp. finib. negat, ullis præcis monumentis referri, Rolando Duce Karolum Magnum in expugnandis Saxonibus usum. Id enim omnino affirmat Sabellicus Ennead. 8. lib. 8. & Cuspinianus in Karolo M.

VI.

Fœdus, ut alii quamplurimi, error est Thomæ Hobbes de Civ. tit. libert. n. 14. quo statuit, potentiam certam & irresistibilem jus conferre regendi imperandique in eos, qui resistere non possunt.

EST decus, esse satum claro de sanguine, avosq;
Ordine non rupto posse referre suos.
Sed decus est majus, multo quæsitæ labore
si virtus ornet nobile stirpe genus.
Hoc, Reipolde, sciens, prædoctæ Palladis artes
ingenuas curâ fervidiore colis.
Perge: decus Tibi quod peperit prælustris avorum
virtus, augebis nobilitate novâ.

Generoso & Nobilissimo Dn. Respondenti, Convictori
& Inquilino suo per dilecto honoris ergo de prop.
Johannes Musæus D. & P. P.
GENÈ.

4.

GENEROSO ET NOBILISSIMO
DN. JO. JOACH. à REIBOLD,
EQ. VARISCO

Amico & Contubernali suo
et!

Sunt duo, quæ faciunt, ut quis sit nobilis, ARS, MARS;
Major ab Arte venit gloria, Marte minor.

Ingenii, Generose, tui tam est vividus ardor,
Ut spernas summo quodlibet inferius.

Hinc tuus in studia affectus! Quo credo futurum,
Non simulatus honor nomen ad astra ferat.

ita ominor

PRÆSES.

Jamjam per totum volitat tua splendida virtus
Fontem Musarum, generoso stemmate Nate,
Dum cathedram scandis magnâ cum laude, Camœnæ,
Pierides, Musæ, pariter studiosa juvenus,
Te faustum clamant, quid? quod prosperrima quæq;
Optant ex animo, Deus ut bene cœpta secundet,
Atque adeo sacrae prudenter culmina summa
Justitiæ aspices. Posthæc tibi fama perennis.
Tu Deus altipotens, mihi sis præsto ut quoq; possim
Tollere REIBOLDI nomen per carmen ad astra!
REIBOLDUS vivat! vivat sine crimine semper!

ai lex.

Rudolphus Henricus à Tümping.

Ungend hat dich angetrieben
Daß du dieses hast geschrieben

Swar

Zwar nicht ohne Müh und Schweiß:
Dieses wird dir Zeugniß geben/
Daß du hie in deinem Leben
angewendet grossen Fleiß.

Grosser Ruhm wird dich ergehen/
und dir wiederum er setzen
alle Müh mit reicher Hand/
Fama wird auff ihren Wagen/
Freund/dein Lob und Namen tragen
über alle See und Land.

Flora will zum Kranke pflicken
Und hiermit dein Haupt beschmücken/
Weil diß ist der Tugend-Kron;
Alle die nach Tugend trachten/
und das niedrige verachten/
die erlangen solchen Lohn.

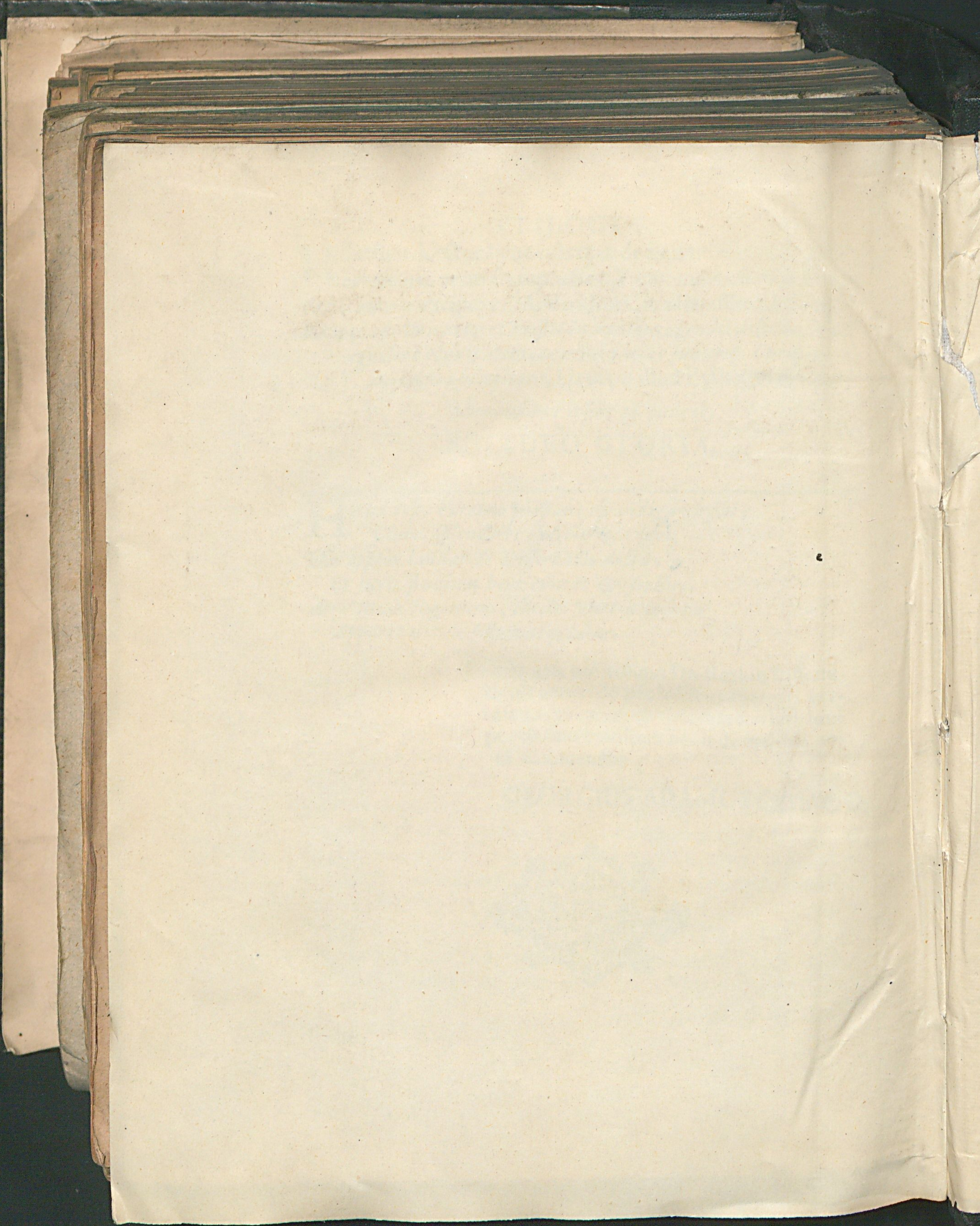
Fahre fort /nimm zu mit Ehren/
niemand wird dir's können wehren/
daß du's andern thust zuvor
an Verstand und hohen Sinnen/
ja dein löbliches Beginnen
preisst der ganze Musen-Chor;

Welche schon mit vollen schreien
wünschen / daß es wohlgedeien
möge dir und deinem Stand.

Selbst der Himmel wird bescheren
daß du kanst mit Ruhm vermehren/
dein gepriefnes Vaterland.

Aus wohlgeneygter Freundschaft/schriebs seinem Hoch-
geehrten Herrn Stuben- und Tischgefellen
Rudolph von Büнау B. A. A. M.

Jena, Diss., 1667

ULB Halle 3
003 742 822

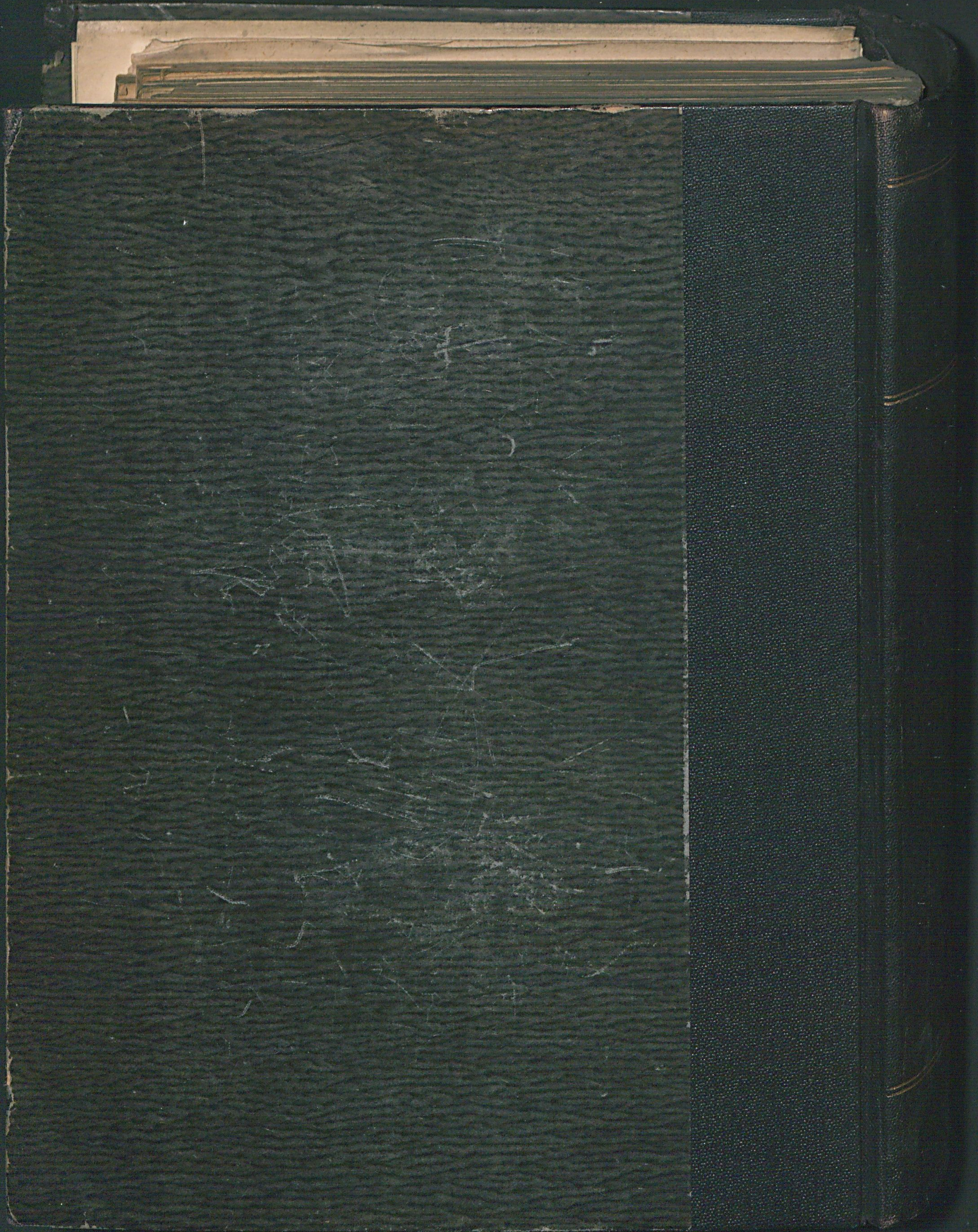

f

sb.

V 17

Inches
Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

1661, 18

20

35.

I B U S

ELIO, Lips
U. C.

Reibold /
us

DC. LXI.

GENWALD.

4.

